

5. Толикина Е.Н. Синонимы или дублиеты? Исследования по русской терминологии. Москва, 1971. С. 78–89.

6. 강범모. 동음이의어의 사용 양상 // 어학연구, Vol. 41 No.1. – 서울, 2005. – Pp. 1–29.

7. 심재기. 국어어휘론 // 집문당, 2000. – 476쪽.

Шишкіна К.І.

викладач,

*Харківський національний університет мистецтв
імені І.П. Котляревського*

КОНЦЕПТИ ТІЛЕСНОЇ КОНСТИТУЦІЇ ЛЮДИНИ ЯК ТАБУЙОВАНІ КОНЦЕПТИ ВІКТОРІАНСТВА У ДИСКУРСІ 1837–1901 РР.

Вікторіанська мораль як дистиляція моральних поглядів людей, що жили під час правління королеви Вікторії (1837–1901 рр.), що ґрунтувалася на релігії, моральності, євангелікалізмі, індустриальній робітничій етиці та прагненні до пуризму, породила час суворих обмежень та наклала відбиток на ціннісну систему вікторіанців, яка забезпечила оцінну інтерпретацію отриманих знань про певні предмети і явища оточуючої дійсності та призвела до накладання на них табу.

XIX ст. у Великій Британії стало епохою переселення великої кількості сільських жителів до міст, що масово розросталися. Незнайомці опинялися в безпосередній близькості один від одного на фабриках, на вокзалах, у парку та на верхній палубі омнібуса. Приватність у вигляді екранів, замків, туалетів, карет та односпальних ліжок була доступна лише привілейованим. Для усіх інших умови життя стали сенсорно перевантаженими. Якщо до цього додати той факт, що вікторіанська епоха була часом без антибіотиків та можливостей ефективного лікування будь-яких захворювань, коли запор, хворий зуб і навіть опухлий палець ставали хронічними станами, виявляється очевидним, чому вікторіанці славилися

репутацією заперечення і приховування власних тіл, що були відзначені маркерами земного існування – остеопоретичними горбами, шрамами від віспи та відсутніми пальцями. Ця стриманість природним чином знайшла віддзеркалення у тому, як у британському художньому дискурсі 1837–1901 рр. подано фізичне «я»: у художніх текстах вікторіанської епохи спостерігаються прогалини там, де мають бути руки, ноги, груди та живіт [5].

Звернення до довідкових джерел дозволило виявити низку концептів, які у вікторіанську добу вважалися табуйованими у Великій Британії, а їхня пряма лексикалізація (а подекуди й будь-яка лексикалізація) опинилася під забороною. З-поміж окреслених буде досліджено концепти BODY/ТІЛО, LEG/НОГА, BREAST/ [ЖІНОЧІ] ГРУДИ; дослідження інших концептів ускладнюється відсутністю їхньої лексикалізації в обраному типі дискурсу.

Тож, романісти вікторіанської епохи уникали прямої згадки частин людського тіла, особливо ніг, замість цього використовувалися евфемістичні субститути *limbs, extremities*:

(1) *I shuddered as he spoke: I felt his influence in my marrow – his hold on my limbs* (2, с. 432).

(2) *He wore a low-crowned felt hat, spread out at the base by tight jamming the head for security in high winds, and a coat, like Dr. Johnson's; his lower extremities being encased in ordinary leather leggings and boots...* (3, с. 2)

У зв'язку з накладанням табу на концепти тілесної конституції людини, під забороною опинилися більшість прямих номінацій елементів гардеробу, навіть, чоловічого: штани за загальною згодою евфемістично іменувалися *inexpressibles, unmentionables, unspeakables, conveniences*.

Окремо слід згадати про номінації жіночого тіла та його частин у британському художньому дискурсі 1837–1901 рр.

Основоположною моральною цінністю вікторіанства був пуризм, що проголосив прагнення до чистоти та суворості звичаїв. Це, насамперед, стосувалося непорочності, чистоти жінки, тому вікторіанці особливо ретельно ховали жіноче тіло: його зображення стало простором для вираження «пригнічення та сексуальної

кодифікації» [1]. Так, у художньому дискурсі вікторіанської епохи знаходимо евфемістичні номінації жіночого тіла *lineaments, pattern*:

(3) *No charm was wanting, no defect was perceptible; the young girl had regular and delicate lineaments* (2, с. 386).

(4) *Upon this beautiful feminine tissue, sensitive as gossamer, and particularly blank as snow [was] traced such a coarse pattern* (4, p. 62–63).

Жіночі груди евфемістично йменували *bust, upper part*:

(5) «*Tall, fine bust, sloping shoulders; long, graceful neck; olive complexion, dark and clear; noble features; eyes rather like Mr. Rochester's – large and black, and as brilliant as her jewels*» (2, с. 166).

(6) *From the contours of her figure in its upper part ... ..* (3, p. 19).

У романі «Джейн Ейр» Ш. Бронте у ряді місць лексема *neck* виступає алегоричним іменуванням жіночих грудей [1].

Таким чином, у вікторіанську епоху тілесні концепти [ЖІНОЧЕ] ТІЛО / BODY, НОГА / LEG, [ЖІНОЧІ] ГРУДИ / BREAST отримали статус табуйованих.

Список використаних джерел:

1. Aspinal H. The Fetishization and Objectification of the Female Body in Victorian Culture. URL: <http://arts.brighton.ac.uk/re/literature/brightonline/issue-number-two/the-fetishization-and-objectification-of-the-female-body-in-victorian-culture>
2. Brontë Ch. Jane Eyre. N.Y. : Carleton, 1864. 483 p.
3. Hardy T. Far From the Maddening Crowd. N.Y. : Henry Holt and Company, 1874. 474 p.
4. Hardy T. Tess of the D'Urbervilles. London : Penguin Classics, 2003. 518 p.
5. Hughes K. Victorians Undone: Tales of the Flesh in the Age of Decorum.
6. Jay T. The Utility and Ubiquity of Taboo Words. *Perspectives on Psychological Science*. 2009. № 4(2). P. 153–161.
7. Nunokawa J. Sexuality in Victorian Novel. *The Cambridge Compania to the Victorian Novel*. Cambridge: CUP, 2000. P. 125–148.
8. Victorian Britain: an Encyclopedia. London : Routledge, 2011. 986 p.